

HEB LEF, STEM LEF

VERKIEZINGSPROGRAMMA 2023

LEF

"VOOR DE NIEUWE GENERATIE"

Lijst 22

LEF VERKIEZINGSPLAN

Met LEF kom je verder.

De nieuwe generatie staat op. Voor het eerst kan er een jongerenpartij in de Tweede Kamer gekozen worden. Een partij die strijdt vóór een eerlijke verdeling van woningen, vóór kwijtschelding van studieschuld en vóór klimaatrechtvaardigheid. Wij beslissen op 22 november waar het heen gaat met Nederland. En dat werd tijd.

Ons programma is zo vanzelfsprekend dat we denken: waarom heeft niemand dit eerder bedacht?! Omdat jongeren nog nooit aan de macht zijn geweest. Laat je dus verrassen en spreek je uit voor een nieuwe wereld.

LEF bevrijdt de mensen uit de stress. Via een basisinkomen (in plaats van stufi) kun je iedere maand rondkomen. Met gratis toegankelijke zorg, zonder eigen risico, zonder winsttoegmerk en zonder wachtlijsten kun je altijd lachend door het leven. En met gratis openbaar vervoer kun je niet alleen naar je werk, maar ook naar je dierbaren zonder te stressen over de kosten van een treinkaartje.

Jarenlang zijn moeilijke keuzes vooruitgeschoven omdat de huidige politiek het niet aandurfde. **LEF** durft de radicale keuze wel aan. Lees in dit programma waar we voor staan en hoe we onze standpunten via beleid waar willen maken. Voor de nieuwe generatie. Voor systeemverandering.

Klinkt dat als te mooi om waar te zijn? Lees dan onze bierviltjesberekening waarin we vertellen hoe we betalen voor onze plannen. Daarin onderbouwen we, met de middelen en kennis die we hebben, hoe we de financiën in Nederland anders kunnen inrichten. Het leven is voor veel mensen namelijk niet te betalen en de overheid kan een stuk intelligenter en slimmer met geld omgaan. Het kán makkelijker, slimmer en rechtvaardiger.

Stem 22 november op lijst 22.

Heb LEF, stem LEF.

PS: Wil je de missie van **LEF** vooruit helpen? Join ons team van **LEF** strijders.

PPS: Een dag niet gelachen is een dag niet geleefd. Daarom hebben we voor alle 15 thema's een satirisch standpunt toegevoegd. Neem het met een korreltje zout

Daniël van Duijn, partijleider

Inhoudsopgave

Wonen

Vastgoed losmaken uit de verkeerde handen

01

Basisinkomen en loon

Minder armoede, meer vrijheid

04

Onderwijs

Schuldvrij leren en studeren

07

Mobiliteit

Gratis OV, nooit meer file

10

Klimaatrechtvaardigheid

terug naar 0 graden, groter denken dan Nederland

13

Feminisme & Diversiteit

Gelijkwaardigheid in de praktijk

16

Onthaasting

Vierdaagse werkweek, quali-tijd

19

Gezondheid

Universele zorg zonder wachtlijst

22

Nieuwe economie

Welzijn en hergebruik voorop

25

Nieuwe democratie

Burgerraden en jeugd aan tafel

28

Landbouw & Ecologie

Een veerkrachtige wereld

31

Cultuur & Sociaal Contact

Bruisend nachtleven, eenzaamheid bestrijden

34

Veilig & Rechtvaardig

Minder straffen, meer belonen

37

Internationaal

Kansen en kapitaal eerlijk delen

40

Migratie

Hoezo te weinig ruimte?

43

1. EEN WONING VOOR IEDEREEN

Na jarenlange privatisering en huurverhogingen zorgt LEF dat de nieuwe generatie direct toegang krijgt tot een woning. Huizen zijn er voor mensen, niet pandjesbazen. We pakken leegstand aan om de huur te verlagen en investeren in duurzaam, sociaal en levensloopbestendig wonen.

1. Huurplafond van €402 voor een woning van 25m²

Mensen zijn tot wel 50% van hun inkomen kwijt aan de huur. LEF wil dat jongeren, studenten en starters voor een eerlijke prijs kunnen huren. 15% van het mediane inkomen van € 2.680 is een redelijk bedrag.

2. Leegstandboete, kraken na twee jaar toegestaan

Wie een ruimte zes maanden laat leegstaan zonder deze op de markt te brengen, krijgt een boete die steeds verder oploopt. Na twee jaar is het voor krakers toegestaan de ruimte in gebruik te nemen. Zo staat vastgoed niet langer stil en voegen we sociale cohesie toe.

3. Hofjes en collectieve woonvormen stimuleren

Een woning is zoveel meer dan een hoop stenen. Laten we meer gemeenschappen bouwen. Het moet makkelijker worden om een wooncoöperatie te starten en daarvoor financiering bij de bank te krijgen. Het bouwen van anonieme wolkenkrabbers moet stoppen. De sociale cohesie is in zulke wijken minder en ze werken anonimiteit en eenzaamheid in de hand.

4. Kostendelersnorm (bijstandskorting) afschaffen

Wie in de bijstand zit en gaat samenwonen, gaat er financieel op achteruit. Hierdoor wonen 600.000 mensen niet samen. LEF wil een basisinkomen van €1550 per persoon (dus niet per huishouden). Dat scheelt minstens 200.000 woningen, en twee derde van de woningnood.

LEF

5. Zelfwoonplicht, huisjesmelkers onteigenen

Huizen zijn om in te wonen, niet om slapend rijk mee te worden. Wie een huis koopt moet er wonen. Woon je er niet, dan komt het beschikbaar voor woningzoekenden. LEF wil een gezonde doorstroming, niet dat de huizenvoorraad muurvast zit. Pandjesbazen, vastgoedmagnaten en structurele schenders van het woonrecht worden onteigend.

6. Leegstand in beeld via vastgoedkaart + meldplicht

Er mist inzicht in hoeveel vastgoed in Nederland in gebruik is of niet. LEF wil dat iedere eigenaar van vastgoed aangeeft wat er momenteel in gebouwen gebeurt. Zo kunnen betere plannen gemaakt worden die aansluiten op de vraag en aanbod in iedere specifieke regio.

7. Pied-à-terre-heffing: tweede woning is luxe, geen recht

De rijken mogen niet zomaar alles wat ze tegenkomen kopen, bezet houden en voor het grootste deel van de tijd leeg laten staan. Wie een tweede woning wil, moet daar een extra heffing over betalen. In steden met het grootste woningtekort wil LEF een verbod op pied-à-terres. Zo bestrijden we de opkoop van huizen door multi-miljardairs.

8. Hypotheekrenteaftrek en startersleningen afschaffen

LEF wil stoppen met subsidies aan huizenbezitters. Als je genoeg geld hebt om een woning te kopen moet je ook je eigen broek ophouden. Dat scheelt de schatkist elk jaar 7 miljard. Ook stoppen we met startersleningen die de jeugd opzadelen met extra hypotheeklasten. We moeten geen extra schulden creëren; de vastgoedbubbel moet doorbroken worden.

9. Eigen sociale huurwoning kunnen kopen

Huurders die al jarenlang in een buurt wonen moeten voorrang hebben om deze van een woningbouwcorporatie te kunnen kopen. LEF is tegen gentrificatie en het verkopen van woningen aan de hoogste bidder.

10. Huisvesting voor arbeidsmigranten beter regelen

De woningwet moet ook gelden voor gastarbeiders. Zij betalen vaak absurd hoge bedragen en zitten opeengepakt in kleine woningen, met gevaarlijke situaties als gevolg. Er moeten meldpunten met tolken komen, in navolging van de proef in Tilburg. Stop de uitbuiting.

11. Senioren helpen verhuizen, doorstroming stimuleren

Er zijn in Nederland genoeg vierkante meters. Ze zijn alleen scheef verdeeld tussen generaties. LEF wil een passende woning voor iedere levensfase. Daarom zetten we in op betere begeleiding voor ouderen die kleiner willen wonen en krijgen starters meer keuze.

12. Wonen op vakantieparken legaal maken

Laat vrijbuiters en tuinders lekker hun eigen gang gaan. Ook moeten er voor Roma genoeg mogelijkheden zijn om extra woonruimte te realiseren. Mensen zijn tegenwoordig meer gesteld op privacy en woonwagenvakanties worden enorm gedwarsboomd. Stop met ambtelijke terreur.

13. Dakloosheid prioriteit voor Minister voor Wonen

Ongeveer 30.000 mensen zijn dakloos in Nederland, soms tegen wil en dank. LEF wil *Housing First* beleid zodat deze mensen hun leven weer kunnen opbouwen.

14. Bruisend platteland, ruimte voor duurzaam bouwen

Er staan veel boerderijen en stallen leeg. Laten we meer erfwoningen realiseren waar mensen midden in de natuur kunnen leven. Geen nieuwe Vinexwijken die ten koste gaan van landbouwgrond, maar zelfvoorzienende tiny houses, woonboten en earth ships. Lokale gemeenschappen kunnen prima zelf en met elkaar bepalen hoe ze hun woningvoorraad willen vormgeven. Dat hoeft niet ten koste te gaan van boer of natuur. Sterker nog, de goedkope woonlasten trekken jonge mensen aan die een impuls geven aan de lokale economie en het aantal voorzieningen op peil houden. Regelgeving mag deze nieuwe en besparende woonvormen niet in de weg zitten. Bouwmethoden die materiaal besparen moeten fiscaal aantrekkelijker worden dan grondstofverspilling en kortetermijnbouw.

Pas op: hier komt een satire waar u aantoot aan kunt nemen:

15. Alle VVD'ers verplicht 365 dagen in een nachtopvang.

2. BASISINKOMEN EN LOON

LEF maakt het toeslagen- en salarissstelsel eerlijker door de invoering van een basisinkomen en een degelijk minimumloon. Niemand hoeft meer te bedelen of geld terug te betalen dat te veel is gestort. Iedereen krijgt één bedrag per maand en iedereen haalt weer het einde van de maand.

1. Universeel basisinkomen van €1550 p.p.p.m.

LEF wil een standaard toelage voor iedereen. Daardoor nemen armoede en stress af. Iedereen kan een vrij en waardig leven leiden en het loont eindelijk om (extra) te gaan werken. €1550 is genoeg om de huur en boodschappen te betalen. Voor kleding en vakantie moet je werken.

2. Gelijk loon voor gelijk werk

Jongeren en vrouwen krijgen vaak minder betaald voor hetzelfde werk. LEF wil deze vorm van loondiscriminatie per wet verbieden. Dat betekent eindelijk de afschaffing van het jeugdloon en de loonkloof tussen mannen en vrouwen. De werkgever moet ervoor zorgen dat iedereen eerlijk beloond wordt en de arbeidsinspectie ziet erop toe. Er moet meer transparantie over salarissen komen.

3. Tax op data, digitale transacties, vermogen én grond

In het plan van LEF wordt 80% van het basisinkomen (240 miljard) gefinancierd door huidige toeslagen, aftrekposten en subsidies af te schaffen. De overige 20% (60 miljard) financieren we met belastingen op zaken waar nu nog nauwelijks belasting op wordt geheven: data, digitale transacties, vermogen en grond. Deze belastingen hebben als voordeel dat gewone burgers er weinig van merken en dat de gelijkheid in de maatschappij erdoor toeneemt. De collectieve winst van een basisinkomen is echter niet in cijfers uit te drukken. Het zorgt ervoor dat iedereen de vruchten plukt van vooruitgang, dat mensen stressvrij en waardig kunnen leven en de vrijheid hebben om iets te ondernemen. Dat is van onschatbare waarde.

LEF

4. Extra belasting op vermogen boven de 1 miljoen euro

De superrijken mogen meer bijdragen aan de samenleving die hen zoveel luxe heeft gebracht. Niemand is een *selfmade person*. Mensen worden nog altijd geboren uit twee andere mensen en hebben geluk met waar hun wieg staat en welke talenten ze krijgen.

5. Referendum over invoering maximum inkomen

LEF wil een landelijke discussie over een maximum inkomen. Als er een minimuminkomen is, waarom dan geen maximum? Worden mensen nog wel gelukkiger van meer geld of worden ze er minder menselijk van? Waar ligt de grens van genoeg? En hoe zorgen we dat de superrijken niet alle ruimte innemen of de wet naar eigen hand zetten?

6. Looncorrectie voor gestegen productiviteit

Nederlanders zijn dankzij nieuwe technologie en automatisering steeds productiever. Maar de lonen zijn niet evenredig mee gestegen. Nederlanders zouden €1400 per maand meer moeten verdienen. LEF wil dat niet alleen superrijke aandeelhouders elk jaar rijker worden maar dat de vruchten van vooruitgang met iedereen worden gedeeld.

7. Standaard inflatiecorrectie

In België worden lonen automatisch gecorrigeerd voor inflatie, dankzij de strijd van de vakbonden. Dat willen we in Nederland ook voor elkaar boksen. Zodat je in een jaar niet plotseling 10% armer wordt door graaiflatie. Al het personeel gaat namelijk meer verdienen.

8. Minimumloon van €18 per uur. Minimum ZZZP-tarief €50

Van €14 of €16 minimumloon kan je met de huidige inflatie maar net je hoofd boven water houden. De leefkosten zijn door inflatie te hoog om van minder dan €18 per uur rond te komen. Omdat ZZZP'ers veel risico lopen op armoede moet er een minimumtarief komen.

9. Minimaal €500 stagevergoeding, junior functies betaald

Het is absurd hoeveel werk jongeren voor niets doen. Als het aan LEF ligt krijgt iedere student die stage loopt minimaal €500 per maand. Werkervaringsplekken moeten verleden tijd zijn. Als het goed is leert iedereen op de werkvloer. Misbruik jongeren niet als goedkope grondstof.

10. Bonusregeling: alle medewerkers delen in de winst

Werknemers die mede-eigenaar zijn van het bedrijf en delen in de winst zijn productiever, gelukkiger en gezonder. LEF wil dat 10% van de winst van Nederlandse bedrijven aan sociale aandeelhouders wordt uitgekeerd. Anders krijgen bedrijven geen beursnotering.

11. Minder onregelmatige werktijden, dubbel betaald na 12

Mensen met nachtwerk en nulurencontracten blijven langer vrijgezel en krijgen eerder een echtscheiding. Dat komt omdat regelmaat mensen stabiliteit en rust geeft, en werken tijdens de dag betekent dat je kan deelnemen aan sociale activiteiten. LEF wil deze vorm van werk duurer maken zodat er minder gebruik van wordt gemaakt en zodat het de moeite waard is.

12. Van flex naar vast, minder precair werk

We willen een beter baanperspectief met semi-vaste contracten van 2, 5 en 7 jaar met een proefperiode van maximaal drie tot zes maanden. Jongeren moeten ook in aanmerking komen voor een vast contract, hypotheek of het sparen van kapitaal voor een onderneming.

13. Verplichte verzekering voor ZZZP'ers (tot basisinkomen)

Zelfstandigen zonder personeel lopen vaak hoge risico's. Het is onrechtvaardig dat freelancers vaak geen andere keuze hebben. LEF wil, totdat er een basisinkomen is, dat ZZZP'ers verplicht verzekerd zijn via gespecialiseerde vakbonden of een broodfonds.

14. Eerlijk pensioen voor de jeugd

Het huidige pensioenstelsel benadeelt jongeren, ZZZP'ers en flexwerkers. Zij leggen geen of een lager pensioenpotje aan en moeten meer ouderen onderhouden. Jongeren moeten worden uitgenodigd om mee te schrijven en onderhandelen over het nieuwe pensioenstelsel.

Dit punt zou uw verbazing kunnen wekken omdat het niet serieus is

15. Belastingdienst stuurt brieven met gratis complimentjes

3. ONDERWIJS

LEF maakt het onderwijs gratis, in navolging van Scandinavië. Onderwijs is een recht, geen privilege. We schelden alle studieschuld kwijt en investeren in kleinere klassen, een brede brugklas en maatwerk diploma's. Als een investering zich ergens terugverdient, is het in de klas.

1. Kwijtschelding studieschuld, rente op 0%

Een hele generatie begint met een achterstand aan hun leven door een stomme fout. LEF wil volledige kwijtschelding van alle studieschuld. Studiefinanciering wordt vervangen met een basisinkomen. Zo kan iedereen kiezen voor een opleiding of voor werk, zonder discriminatie.

2. Minder prestatiedruk, afschaffen bindend studieadvies

Het onderwijs draait te veel om cijfertjes, terwijl cijfers maar de halve waarheid vertellen. LEF schaft het bindend studieadvies (bsa) af. Als leerlingen te weinig studiepunten halen, heeft iedere onderwijsinstelling de verantwoordelijkheid om te vragen hoe het met de student gaat.

3. Gratis (biologische) schoolmaaltijden

Leren op een lege maag gaat niet. LEF wil dat er op iedere school een voedzaam ontbijt en een warme, gebalanceerde lunch wordt aangeboden. Dit verbetert de concentratie, het plezier om te leren, de smaakpapillen en zorgt voor burgers die later ook gezond eten.

4. Gratis onderwijs, afschaffing collegegeld

Onderwijs moet een publieke zaak zijn. De toegang moet niet afhangen van de grootte van je portemonnee. LEF wil dat opleidingen met elkaar concurreren op onderwijskwaliteit, niet op leerlingaantallen. We schrappen de drempel van collegegeld, de staat betaalt nu toch al 80%.

LEF

5. Onderwijs toegankelijk voor mensen met een handicap

LEF wil toegankelijkheid in de breedste zin. Van aangepaste gebouwen en opgeleid personeel tot plusklassen waar leerlingen met en zonder beperking elkaar leren kennen. Leerlingen met een handicap en hun ouders lopen nog tegen zoveel drempels aan om een geschikte school of kinderdagopvang te vinden. Dat aanbod kan en moet ruimer zijn.

6. Betere waardering van docentschap, in salaris en aanzien

LEF wil meer gedreven en gepassioneerde docenten voor de klas. Daarom geven we leraren meer zekerheid door tijdelijke contracten uit te bannen en in kleinere klassen te investeren. De status van docenten boosten we met een landelijke bedankdag voor leraren.

7. Leerbudget van €1000 voor iedere middelbare scholier

Scholen ontvangen nu grote sommen geld zonder dat ouders of leerlingen enige invloed hebben op het lesprogramma. Sinds het afschaffen van de verplichte ouderbijdrage missen veel leerlingen op scholen in achterstandswijken excursies. LEF wil een leerbudget van €1000 voor iedere scholier, dat kan worden ingezet voor leermiddelen (boek of laptop), bijzondere concepten (tweetalig onderwijs, sport- of cultuurklassen), en uitwisselingen. Zo kan iedereen deelnemen aan verrijkende ervaringen, zonder dat het een privilege is.

8. Maatwerkdiploma en meester-gezel-leerling-model

LEF is voor het stapelen van vaardigheden en specialisaties via een maatwerkdiploma. Leerlingen kunnen dankzij flexibele roosters vakken volgen en examen doen op verschillende niveaus, zonder dat ze vastzitten aan een leerrichting zoals VMBO, HAVO of VWO. Leerlingen raken hierdoor meer gemotiveerd en halen meer uit hun schooltijd. Rapporten en diploma's zullen veel meer gaan zeggen over de talenten van iedere individuele leerling.

9. Kleinere klassen, minder lesuren

Finland toont aan dat minder lesuren leidt tot meer ontdekking, betere schoolprestaties en gelukkigere docenten. LEF wil kleinschaliger onderwijs met meer een-op-een-momenten met de docent. LEF wil kleine scholen openhouden en schaalvergroting tegengaan. Less = more.

10. Thuisonderwijs en zelfstandig leren makkelijker maken

Naar een drukke school gaan is voor veel kinderen geen pretje. Er moet meer ruimte komen voor thuisonderwijs en nieuwe leerconcepten waar niet het curriculum en hoge cijfers halen belangrijk zijn, maar het leren van levensvaardigheden en de interesses van de leerling zelf.

11. Brede brugklas en gelijke waardering leerrichtingen

LEF wil onder advisering en segregatie tegengaan. Daarom zijn we voor de brede brugklas. We willen af van stigmatiserende woorden als 'hoogopgeleid', 'laagopgeleid', 'opstromen' en 'afstromen'. Daardoor krijgen heel veel leerlingen al op jonge leeftijd het gevoel minder waard te zijn, terwijl dat helemaal niet zo is. Ook het woord praktisch en theoretisch opgeleid doet geen recht aan leerlingen. Bij heel veel beroepen komen zowel handen als hoofd kijken. LEF vindt iedereen die leert een held. Laten we ieders nieuwsgierigheid maximaal stimuleren.

12. Open kennisdeling in het onderwijs

LEF wil de macht van techbedrijven beperken door open broncodes te eisen. Als bedrijven hier niet aan voldoen, investeren we in alternatieven die de privacy van gebruikers wel beschermen. Studies die met belastinggeld worden gesubsidieerd, moeten gratis en zonder belemmeringen voor iedereen toegankelijk zijn, ook voor mensen in het buitenland.

13. Transparantie over nevenfuncties en leerstoelen

LEF wil dat alle nevenfuncties van wetenschappers openbaar zijn. Echte kennisvergaring wordt namelijk gedreven door nieuwsgierigheid, niet door geld. We stoppen met leerstoelen die worden gefinancierd door corrupte, despotische en tirannieke regimes als die van China.

14. Gratis kinderopvang in buurt van onderwijsinstelling

Voorschool en kinderopvang helpen kinderen om sociaal- en taalvaardig te worden. LEF wil gratis kinderopvang, zodat mensen van alle leeftijdsgroepen en alle leeftijden hun kind deze kans kunnen bieden. Hierdoor kunnen jonge ouders ook naar school en een diploma halen.

Let op; dit punt is een extreem doordenkertje
15. Het Fries wordt in 3000 B.C. de voertaal in Nederland

4. MOBILITEIT

LEF wil dat alle Nederlanders zonder stress van A naar B komen. Het openbaar vervoer wordt gratis, er wordt geïnvesteerd in extra lijnen, internationaal en regionaal. Dankzij rekeningrijden komt er een einde aan files. En we dringen het aantal verkeersdoden en verkeersslachtoffers terug.

1. Gratis openbaar vervoer

Nooit meer checken of je genoeg saldo hebt, of de daluren al begonnen zijn, of je wel hebt ingecheckt of uitgecheckt. De vrijheid om diebaren op te zoeken, een baan aan te nemen of een weekendje weg. Gratis OV voor iedereen. Als Luxemburg het kan, kunnen wij het ook.

2. Files weg dankzij rekeningrijden

Autogebruikers gaan betalen naar gebruik. Via realtime fluctuerende prijzen spreiden we het aantal weggebruikers in de tijd. Hierdoor is het minder druk, verdwijnen files, besparen we 40 uur aan stilstand en ergernis, heel veel luchtvervuiling en een groot aantal verkeersdoden.

5. Investeren in bereikbaarheid van de regio

Het platteland loopt leeg en buslijnen worden opgeheven. Dat is geen natuurwet maar bewust beleid. LEF wil een bruisend platteland dat ook aantrekkelijk is voor de jeugd. We bezuinigen niet op lijnen, aanrijtijden en dienstregeling. Niet iedereen kan of wil in de grote stad wonen.

3. Max 240.000 vluchten via Schiphol

Ruim 50% van de vluchten naar Schiphol zijn overstappers die Nederland helemaal niet als bestemming hebben. LEF wil een verbod op overstapvluchten omdat zij de meeste overlast en milieuvervuiling veroorzaken. Om efficiënter te vliegen wil LEF vliegconcessies gunnen aan de meest duurzame airlines met de hoogste bezettingsgraad. Vluchten onder de 1000 kilometer worden vervangen door het spoor. Er wordt ook gestopt met nachtvluchten.

4. (Inter)nationaal spoor uitbreiden

Er missen een aantal cruciale verbindingen in binnen- en buitenland. Utrecht - Breda, de Lelylijn, Stadskanaal - Veendam (Nedersaksenlijn) en een goede verbinding naar Zeeland. Ook het spoor naar Duitsland, Scandinavië en Belgisch-Limburg vergen forse investeringen.

LEF

6. Accijnzen op gas, benzine, diesel en kerosine verhogen

De uitstoot van broeikasgassen moet direct stoppen. Accijnzen zijn een effectieve prijsprikkel om duurzamer met grondstoffen om te gaan. Als klimaatschade bij de prijs werd inbegrepen lag de rekening wel hoger. Liever nu een eerlijke prijs dan kosten doorschuiven naar de jeugd.

7. Carpoolen en deelvoertuigen fiscaal stimuleren

Filerijden is verleden tijd als er minder voertuigen de weg opgaan. Alle initiatieven hiervoor, van carpoolen (ritdelen) en deelvoertuigen in de buurt, moeten worden vrijgesteld van rekeningrijden en parkeerkosten. De parkeerplaatsen die hierdoor vrijkomen kan worden gebruikt voor meer groen tegen hittestress en eventueel voor het bouwen van huizen.

8. Meer veilige fietspaden, stoplicht sneller op groen

Onze wegen en verkeersregels zijn nog steeds voor auto's ontworpen, niet voor de meest kwetsbare verkeersdeelnemers. LEF wil dat kruisingen en voorrangregels fietsers en voetgangers gaan bevoordelen. Zij zorgen voor een betere gezondheid en een beter milieu.

9. Automatische snelheidsbegrenzing in bebouwde kom

In 2022 verloren 745 mensen hun leven in het verkeer. 6800 raakten zwaargewond. Bestuurders die zich niet aan de snelheidslimiet houden zijn de belangrijkste oorzaak. Waarom geven we ze deze vrijheid als ze er niet mee om kunnen gaan? LEF wil elektronische snelheidsbeperking zodat busjes, (vracht)auto's en motoren geen onnodige slachtoffers maken. Zo ontstaan op woonerven en in binnensteden geen gevaarlijke situaties.

10. Zelfrijdend treinen, bussen, trams, taxi's, auto's, boten

Er wordt al jaren geëxperimenteerd met zelfrijdend vervoer. LEF vindt dat deze vorm van intelligent vervoer de toekomst heeft, zeker omdat het mensenlevens zal redden, minder uitstoot veroorzaakt en minder files. De regering mag meer investeren in deze systemen en regelgeving toekomstbestendig maken. Er komen altijd weer beroepen voor in de plaats.

11. Meer leefstraten, mobility hubs en autovrije zondag

Steeds meer wijken worden autovrij op initiatief van bewoners en planologen. Maar niet alle wijken hebben het sociale kapitaal om de buurt te verenigen of te vergroenen. En veel mensen zijn afhankelijk van de auto om naar het werk te kunnen. LEF wil deze afhankelijkheid verkleinen door micro-mobiliteit voor de laatste kilometer te stimuleren. Zodat je met een e-bike, step of elektrisch mini-voertuig naar een groter mobiliteitsstation komt. Ook herintroduceren we de autovrije zondag en moedigen we Friday Night Skate aan.

12. Geen opening van Lelystad airport, stop subsidie Aachen

Lokale vliegvelden creëren onnodig veel overlast en kosten klauwen vol geld. Het aantal banen dat hierdoor ontstaat, wordt altijd overdreven en staat niet in verhouding tot het belastinggeld dat ernaartoe gaat. We stoppen met het sponsoren van vervuilende bedrijven.

13. Privéjets en superjachten verbieden

De superrijken stoten enorm veel broeikasgassen uit. Waarom moeten gewone burgers minder lang douchen, stoppen met vlees eten en de fiets nemen terwijl miljardairs doorgaan met vervuilende pretvluchten en -vaarten? Daar steken wij met een verbod een stokje voor.

14. Maximum toeristenaantal via hotelstop

Sommige gebieden van Nederland worden overspoeld door toeristen. Denk aan de Wadden, Giethoorn en Amsterdam. LEF wil het aantal bezoekers en bewoners met elkaar in balans brengen. We willen geen winkelstraat met alleen maar hetzelfde aanbod. Dat kan door een maximum aantal toeristen en een landelijk gecoördineerd maximum aantal hotelbedden.

Pas op, deze stelling zou wel eens een lach tevoorschijn kunnen toveren

15. Al het plebs het land uit, permanente vakantie op Kreta 😊

5. KLIMAATRECHTVAAR DIGHEID

LEF koelt de planeet af en ruimt de troep van vorige generaties op. We pakken de uitstoot aan bij de bron, ook voorbij Nederlandse landsgrenzen. Het klimaat is namelijk groter dan wij en dat vergt internationale en grote ambities. We zetten vol in op besparing en zijn klimaatneutraal in 2025.

1. Terug naar 0 graden opwarming, 1,5 graden is veel te veel

LEF wil dat Nederland in 2025 CO₂-neutraal is en in 2030 klimaatpositief. Daarvoor is politieke moed nodig. Als uitgangspunt hiervoor gebruiken we de oplossingen die voorgesteld worden in *Het Klimaatboek* van Greta Thunberg, *Drawdown* van Paul Hawken en *Er is leven na de groei* van Paul Schenderling. We willen dat onze consumptie niet verder groeit en dat er beter beheer en eerlijkere beprijzing plaatsvindt van grondstoffen. En dat jongeren, vrouwen, inheemse volkeren en burgers bij besluitvorming betrokken worden via beleidssessies en burgerraden.

2. Fossiele subsidies (46,4 miljard) afschaffen

Bedrijven die de aarde vernielen krijgen geen cent staatssteun meer. Wie subsidies ontvangt, moet een publiek belang dienen, zoals de publieke omroep of het openbaar vervoer. Dat is bij deze energieslurpende sectoren niet zo, dus kappen we met het totale pakket aan subsidies.

3. Buitenlandse uitstoot tegengaan met klimaatmissies

LEF wil het klimaatprobleem daar aanpakken waar dit het meest effectief is. Vuilnisbelten in Brazilië en Koeweit die jaarlijks meer uitstooten dan heel Nederland. Oude koelkasten die CFK's (hele sterke broeikasgassen) lekken. De wereldwijde trend naar meer vleesconsumptie. Nederland heeft alle kennis en kunde in huis om deze gigabronnen van uitstoot te stoppen. Via klimaatmissies waarbij onze knapste koppen het probleem helpen op te lossen, redden we letterlijk miljoenen levens.

4. Minder energieverbruik, inzetten op isoleren en besparen

LEF wil een groot Nederlands isolatie-offensief. Te beginnen met wijken met energielabel G. Om dit fiscaal te stimuleren hoeven bedrijven die woningen verduurzamen met biobased materiaal tussen 2026 en 2030 géén omzet- en winstbelasting te betalen.

LEF

5. Sluiten van kolen-, gas-, kern- en biomassacentrales

Alle fossiele brandstof moet er zo snel mogelijk uit. Zon, wind op zee en bodemwarmte kunnen in al onze energie voorzien. Een slimmer elektriciteitsnet bespaart ook een hoop. De afbraak van de centrales wordt betaald door de grote fossiele bedrijven. De terreinen waar de energiecentrales stonden worden beplant met (voedsel)bossen en plassen voor recreatie.

6. Tata Steel sluiten, grootbedrijf graait alle subsidies weg

LEF durft de financiële elites te confronteren. Tata Steel wordt genationaliseerd en krijgt weer de naam Hoogovens. De Nederlandse staat klaagt de directie en de familie Mittal aan voor het toebrengen van schade aan de omgeving en haar inwoners. Alle slachtoffers van kanker en alle kinderen wier hersengroei is geremd door lood in de lucht, krijgen genoegdoening.

7. Minder afvalverbranding, meer gebruik van reststromen

Enorm veel materialen gaan in vlammen op terwijl ze nog in prima staat verkeren. LEF wil meer recycling en de import van huisafval verbieden. Daarnaast willen we dat winkels stapje voor stapje worden verplicht om no-waste, no-plastic, hervulbare verpakkingen te gebruiken.

8. Geen kernenergie: duur, risicovol en slecht voor milieu

Uraniumwinning is slecht voor het milieu. De bouw en afbraak van kerncentrales kosten enorm veel tijd, geld en energie. De opwekking is drie tot vier keer zo duur en de afvalopslag is door een stijgende zeespiegel risicovol LEF zadelt toekomstige generaties niet op met deze troep. LEF zet in op zon, wind, water en bodemwarmte. En natuurlijk op besparing.

9. Houtstook verbieden als huisverwarming

Kinderen en volwassenen met astma en COPD hebben enorm veel last van slechte lucht. Die wordt voor een groot deel veroorzaakt door houtkachels die inefficiënt branden. LEF wil stoppen met deze brandstof en de luchtkwaliteit verbeteren. Zodat iedereen lucht krijgt.

10. Generatiefonds starten voor klimaatadaptatie

Nederland moet investeren in dijkverhoging en dijkverzwaring. Ook zullen we grote delen land (rivierbedding of polders) moeten opgeven om ruimte te maken voor weersextremen. Om deze klimaatadaptatieve maatregelen (en verhuizingen) te kunnen betalen, starten we een generatiefonds. Zo garanderen we de welvaart en veiligheid van toekomstige generaties.

11. Geen nieuwe woningen bouwen onder zeeniveau

Laten we, voordat we bijbouwen, zorgen dat de bestaande woonruimte eerlijk verdeeld wordt. Hele woonwijken aanleggen onder NAP is geen goed idee vanwege zeespiegelstijging. Als het moet kiest LEF voor extra verdiepingen op bestaande gebouwen en bouwen op water.

12. Investeren in efficiënter internationaal stroomnet

Met een internationaal stroomnet gaat minder stroomproductie verloren en kunnen we de piekmomenten in de vraag beter aan. LEF wil opwekking op zon- en windrijke locaties slimmer op elkaar aansluiten. Zo kunnen meer landen profiteren van dit nieuwe goud.

13. Olympisch feest wanneer Nederland klimaatneutraal is

We bereiden alvast een Olympisch feest voor wanneer Nederland klimaatneutraal is. Dat is een bijzonder geweldige prestatie waar een geweldig groot feest bij gepast is. Dat geeft ons ook iets om naar uit te kijken. Mensen mogen nu al beginnen met de organisatie!

14. Meer geld uit klimaatfondsen naar inheemse volkeren

80% van de wereldwijde natuur wordt beheerd door inheemse volkeren. Laat geld voor het klimaat niet naar dure consultancybureaus gaan maar naar de mensen met de echte kennis.

Dat u het weet, dit puntje is volledig uit onze duim gezogen

15. Hardhout uit de Amazone en Borneo opstoken in de sauna om hdp bij te komen van al die klimaatstress

6. FEMINISME & DIVERSITEIT

Smash the patriarchy! LEF is tégen de onderdrukking van vrouwen en minderheden. LEF is vóór radicale gelijkwaardigheid. Iedereen verdient het om mee te praten, want besluiten die over de hoofden van groepen worden genomen, in plaats van met, werken altijd contraproductief.

1. Femicide en ander gendergerelateerd geweld bestrijden

Moordzaken op vrouwen moeten meer onderzoekcapaciteit krijgen. LEF meer aandacht voor huiselijk geweld via publiekscampagnes en het nummer 0800-2000. Straatintimidatie wordt strafbaar en kan direct via een app met de politie worden gedeeld. Consent wordt standaard onderdeel van seksuele voorlichting. En er komen safewords bij uitgaansgelegenheden zodat personeel direct kan ingrijpen bij ongewenste intimiteiten en vermoedens van drogering.

2. 50% vrouwenquotum voor leidinggevende posities

Besluitvorming wordt beter als iedereen aan tafel zit. Vredesbestanden duren langer en producten verkopen beter als vrouwen meepraten. LEF wil een vrouwenquotum van 50%. Omdat een gelijke machtsbalans niet vanzelf ontstaat en omdat het tijd is.

3. Menstruatieproducten & anticonceptie in het basispakket

Menstruatieproducten en anticonceptie zijn vaak hartstikke duur en de kosten liggen meestal bij vrouwen. LEF wil dat iedereen hier toegang toe heeft. Ook bestrijden we de Pink Tax, de hogere prijs die vrouwen betalen voor hetzelfde product in een andere verpakking.

4. Veilig bezoek abortuskliniek

Abortus is een privé-aangelegenheid. Het recht op gezondheid en zelfbeschikking weegt veel zwaarder dan het recht op vrijheid van meningsuiting en geloof. LEF wil demonstratievrije zones realiseren rondom abortusklinieken. Terugkerende stalkers krijgen een gebiedsverbod.

LEF

5. Verlof voor menstruatie en menopauze

LEF vindt dat iedereen met een baarmoeder recht heeft op betaald verlof tijdens de menstruatie en de menopauze. Werk kan in deze periodes totaal onmogelijk blijken.

6. Meer vrouwen toiletten en plekken om te kolven

Vrouwen hebben een kleinere blaas dan mannen en moeten dus sneller naar het toilet. Maar er zijn nauwelijks openbare toiletten voor vrouwen. LEF wil dat er een speciaal actieplan komt om Nederland hierop aan te passen. Daarnaast moeten vrouwen kunnen kiezen of ze privé of in het openbaar willen kolven. Iedere werkplek moet een ruimte hebben waar dit kan. En vrouwen mogen nooit worden weggestuurd of gevraagd om een andere plek te zoeken. Ook mannentoiletten moeten worden voorzien van een commode om de baby te verschonen.

7. Meer aandacht voor emotionele opvoeding jongens

Jongens en mannen leren minder goed om hun emoties te uiten en kroppen deze vaker op dan vrouwen. Dit leidt tot geweld naar anderen en hogere suïcidecijfers. LEF vindt het belangrijk dat iedereen de ruimte krijgt om zichzelf te zijn. LEF promoot andersoortige mannelijke rolmodellen, die zich niet altijd maar sterk houden. In het onderwijs en via publiekscampagnes komt er meer aandacht voor emotionele regulering.

8. Sekswork is gewoon werk

Seksworkers worden niet alleen sociaal-maatschappelijk uitgesloten maar ook financieel. Het is moeilijk om een zakelijke rekening of KvK-inschrijving te krijgen. Vanuit huis werken wordt door veel huurbazen onmogelijk gemaakt. LEF wil sekswork uit de illegaliteit halen, voorzien van een vakbond, CAO én rechtspositie. Deze groep verdient het net zo goed als de rest.

9. Geen ruimte voor haatdragende opmerkingen

LEF is tegen iedere vorm van haatzaaien. Wie aan de LHBTQIA+ gemeenschap zit, zit aan ons. Maar dat geldt ook voor joden, moslims, christenen, etnische minderheden en mensen met een handicap. Behandel de ander zoals je zelf behandeld wil worden. Simpel toch?

10. Anoniem solliciteren tot norm verheffen

We stimuleren anoniem solliciteren bij bedrijven en andere organisaties. De Rijksoverheid geeft hierin het goede voorbeeld. Zo worden vooroordelen voorkomen en komen ook echt de beste kandidaten bovendrijven, in plaats van mensen met 'toevallig' hetzelfde uiterlijk.

11. Meer aandacht voor koloniale verhoudingen, toen en nu

Het jubileumjaar voor de afschaffen van de slavernij is dan misschien net geweest, maar de problematiek blijft iedere dag doorwerken en moet op de agenda blijven staan. LEF wil via lespakketten en dialoogtafels meer bewustzijn creëren over het verschrikkelijke verleden en heden. Slavernij bestaat namelijk nog steeds en moet koste wat kost bestreden worden. Er komt onderzoek naar de mogelijkheid voor verzoening, herstelbetalingen en genoegdoening.

12. Overheidscommunicatie op B1-niveau

De overheid gebruikt veel moeilijke woorden in brieven en op sites. LEF wil dat er een speciale taalredactie komt die controleert of communicatie van de overheid begrijpelijk is.

13. Standaard tolk gebarentaal en audiodescriptie

Doven en slechthorenden worden vaak buitengesloten van besluitvorming omdat informatie niet naar hen wordt gecommuniceerd. De belangen van deze gemeenschap komen beter in het vizier door meer inspanning te vragen van omroepen en publieksvoorlichters.

14. Nederland toegankelijk voor mensen met een beperking

LEF wil dat alle gebouwen, alle straten en al het openbaar vervoer rolstoeltoegankelijk zijn en aangepast voor andere beperkingen. LEF wil dat naast de standaard cursus BHV er ook een cursus gebarentaal komt zodat meer Nederlanders een basis hebben. We willen dat alle bewegwijzering in orde is, dat defecte liften binnen twee dagen gerepareerd worden en dat ook digitale media en het internet beter toegankelijk worden om voorgelezen te worden.

*** Zit uw gordel goed vast? Dit standpunt schudt de boel lekker op**

15. Jaarlijkse Camiel Eurling-award voor vrouwenhaters

7. ONTHAASTING

Een haastig bestaan leidt tot stress, burn-outs en dure beleidsfouten. LEF wil dat er meer ruimte is voor ontspanning. Vaker de tijd nemen voor de zaken die er echt toe doen. Af en toe de boel de boel laten. Stilstaan bij wat er is. Vertragen is duurzaam, sociaal en gezond. Maar boven alles fijn.

1. Vierdaagse werkweek met behoud van salaris

Uit Europese experimenten blijkt dat mensen net zo productief zijn als ze vier dagen werken. De productiviteit neemt toe en het ziekteverzuim daalt. Dat willen we hier toch ook?

2. Minder lichtuitstoot: zichtbare Melkweg, beter slapen

Kunstlicht verstoort ons slaappatroon en schaadt de natuur. We streven naar minder lichtvervuiling, zodat we 's nachts de kosmos kunnen bewonderen en innerlijke rust vinden. LEF wil een wettelijk maximum aan de lichtuitstoot en slimme, dimbare lichtbronnen.

3. Straatbeeld reclamevrij en prikkelarm maken

LEF vindt dat de straat van ons allemaal is. Onze openbare ruimte kan niet zomaar bezet worden door commerciële bedrijven die ons opjagen tot het willen van meer meer meer. Hoe relaxed zou het zijn als je overal fluitend langs kan lopen zonder iets te moeten kopen of het gevoel te hebben dat je iets ontbreekt?

4. Minder geluidsoverlast door isolatie en slim ontwerp

Zo fijn als je niet wakker wordt of blijft door herrie en lawaai. Dat is beter voor onze slaap, onze gezondheid en ons humeur. Daarom zet LEF volop in op isolatie en zullen we ons hard maken voor een verbod op nachtvluchten en andere lawaai-activiteiten (denk aan het leger).

LEF

5. Recht op onbereikbaarheid na werktijd, geen overwerk

Bij LEF begrijpen we dat werknemers het recht hebben om na werktijd los te koppelen van hun werkgerelateerde verplichtingen en stress. Daarom gaan we publiekscampagnes starten voor 'silent quitting'. Onbetaald overwerk kan worden gemeld bij de ARBO-dienst. Zo blijft de balans tussen privé en werk behouden in een tijd waarin die twee veel in elkaar overlopen.

6. Werkdag van 6 uur en sabbatical de norm maken

Automatisering bespaart ons enorm veel werk. Laten we de vrijgekomen tijd niet besteden aan langer vergaderen, maar een ander arbeidspatroon gewoon maken. John Meynard Keynes voorspelde al een 15-urige werkweek. LEF zet de eerste stap door een werkdag van 6 uur voor te stellen en na zes jaar iedereen in staat te stellen een sabbatical te nemen.

7. Bullshitbanen (advertenties, financiën) inkrimpen

De grootste genieën van deze tijd worden ingehuurd om mensen vaker en sneller op knopjes te laten drukken. De regering kan de regie pakken door het aantal opleidingen tot zinloze beroepen zoals business administration in te perken. Laten we investeren in zinvol werk.

8. De 'Slowcity' als beleidsbasis: kwaliteit boven kwantiteit

Het kapitalisme draait om zoveel mogelijk produceren en zo snel mogelijk winst maken. LEF stelt daar een alternatief tegenover: de slowcity. Of zoals wij het noemen: de hangmatsamenleving. Daarin gaat het om tijd gunnen aan processen die niet sneller kunnen. Groei- en leerprocessen de tijd geven. Niet alles *smart* (slim) maken maar *wise* (verstandig). *Steady* investeren in de lange termijn, niet de dagkoers en waan van de dag volgen.

9. Fast fashion industry vervangen met lokale textiel

Nederlanders hebben gemiddeld 80 kledingstukken in de kast hangen. Geproduceerd voor een hongerloon door miljoenen textielarbeiders (waarvan sommigen kind). Vaak met giftige kleurstoffen en heel veel watergebruik. LEF wekt de lokale textielindustrie terug tot leven met biologisch afbreekbare materialen in plaats van plastic. Lang leve lokale en circulaire mode.

10. Stimuleer regionaal toerisme, Nederland is prachtig

Sommige Nederlanders zijn de halve wereld overgevlogen maar zijn nog nooit in alle 12 provincies geweest. Dat vinden wij schandalig. Stimuleer fiets- en wandelvakanties in eigen land door de fiets- en wandelroutes minstens net zo goed te communiceren als autowegen.

11. Vaker een digitale detox, smartphonevrije zones

Hoe heerlijk om af en toe helemaal offline te zijn. LEF pleit voor wifi- en smartphonevrije zones waar mensen niet worden gepusht om informatie te consumeren. Op school, op werk en in de kroeg wordt het allemaal gezelliger zonder deze digitale tijdrover. Bovendien is het beter voor onze ogen, postuur, sociale interactie, concentratieboog en mentale gezondheid.

12. Invoering van een Ministerie van Tijd

Al deze onthaastingmaatregelen worden gecoördineerd door een Ministerie van Tijd. Dit buigt zich onder meer over vraagstukken rondom automatisering, de 24-uurseconomie, openings- en schooltijden, een gezonde levensloop en een goede mix van generaties.

13. Nieuwe tijdsindeling: 13 maanden van ieder 28 dagen

Voor meer rust en regelmaat voeren we maanden in die altijd vier weken tellen. Met een dertiende maand in het midden van het jaar 'Sol', tussen juni en juli. Makkelijker voor het maken van afspraken, het doen van de boekhouding en leven met ons natuurlijke ritme. Om meer bewust te zijn de lange termijn kunnen we een 0 voor onze jaartelling plaatsen: 02023. Zo erkennen we toekomstige generaties en worden we bewuster van ons voorouderschap.

14. Meer feest- en vakantiedagen toevoegen aan kalender

Het leven mag vaker gevierd worden. Keti Koti, de dag van de arbeid, internationale vrouwendag, het suikerfeest, Yom Kippur, Divali en Nieuwjaarsdag. Allemaal feestdagen waarvoor Nederlanders nu nog geen vrij krijgen. LEF is voor meer *alegria* (blijdschap) en ontmoeting in het leven.

***Weet u zeker dat LEF het eens is met onderstaande punt?**

15. Overal 24/7 hyperloops, onderzoek naar teleportatie

8. GEZONDHEID

Gezond leven zou makkelijk moeten zijn in plaats van moeilijk worden gemaakt. Gezond voedsel, mentale rust en medische behandelingen moeten voor iedere Nederlander bereikbaar zijn. Daarom wil LEF een universeel zorgsysteem met de nadruk op preventie en vitaliteit.

1. Groente en fruit 0% BTW, ongezonde producten belasten

LEF wil een belasting op vet, suiker, zout, zuivel, vlees en bewerkt voedsel. Verse groente en fruit worden btw-vrij. Tabak, nicotine en vapes gaan er helemaal uit, zoals in Nieuw-Zeeland. We willen minder snackbars en automaten. En we lanceren een nationale preventiestrategie door mensen langs de dokter te sturen vóór ze ziek zijn. Voorkomen is beter dan genezen.

2. Universele zorg zonder eigen risico

Zorg is een mensenrecht. Het is absurd dat mensen de dokter of een SOA-test mijden uit angst voor de rekening. LEF wil één nationaal zorgfonds zonder winstoogmerk. Zo krijgen meer patiënten de tijd en zorg die ze verdienen en komt er meer ruimte voor preventie.

3. Snelle toegang tot psychische hulp

Jongeren met mentale klachten moeten vaak maandenlang wachten op professionele hulp. Soms is het dan al te laat. LEF wil de DSM diagnose schrappen en psychologen in opleiding ook toestaan om een luisterend oor te bieden en een eerste behandelplan op te stellen. Het is cruciaal dat onze jongeren perspectief en hoop houden in onzekere en verwarrende tijden.

4. Leerstoelen en professoren vrouwelijke anatomie

Vrouwen lopen een hoger risico op misdiagnose en bijwerkingen van medicijnen. Sowieso is de medische wetenschap veel te mannelijk. LEF wil meer financiering voor onderzoek naar het vrouwelijk lichaam. Iedereen moet profiteren van de medische vooruitgang.

LEF

5. Minder werkdruk, meer tijd voor de patiënt

Werken in de gezondheidszorg is geweldig. Cijfermatige doelstellingen van verzekeraars en bureaucratische rompslomp halen dat plezier eruit. LEF wil zorg vanuit de buurt organiseren met zelfsturende teams. Dat levert tijd en meer werkplezier op en bespaart personeel.

6. Gelijkere verdeling van salarissen binnen de zorg

Iedere zorgstudent moet een volwaardige stagevergoeding krijgen als ze meelopen op een afdeling. Maar ook de salarissen tussen privéklinieken en ziekenhuizen, tussen chirurgen en verplegers moeten beter verdeeld worden. Daarom wil LEF standaardvergoedingen en geen verschillende zorgverzekeraars die de ene behandeling wel vergoeden en de andere niet.

7. ZZP'ers in de zorg actief ontmoedigen

Uitzendbureaus en dure zorgadviesbureaus schrijven peperdure facturen. ZZP'ers kiezen de beste uren (geen nachtdiensten). LEF vindt deze marktwerking en extra bureaucratie onwenselijk en wil efficiënte en solidaire collectieven als Buurtzorg aanmoedigen.

8. Generieke geneesmiddelen goedkoper produceren

De farmaceutische industrie verdient bakken vol geld door medicijnen te verkopen die met belastinggeld zijn ontdekt. LEF wil dat Nederlandse ziekenhuizen medicijnen zonder patent zelf gaan produceren om de kosten te drukken en de (kunstmatige) tekorten tegen te gaan.

9. Eerste vier levensjaren zoveel mogelijk stressvrij maken

De vroege jeugd is zo belangrijk voor de ontwikkeling van kinderen. LEF wil speciale geboortehuizen, waar ouders met financiële zorgen, onzeker werk of onvoldoende woonruimte terecht kunnen. Zo investeren we in gezonde familierelaties en de mentale veerkracht van toekomstige generaties en voorkomen we dat mensen later vastlopen.

10. Jeugdzorg hervormen naar gezinsbescherming

Het aantal kinderen in de jeugdzorg is sinds 2015 toegenomen van 380.100 (8,5%) naar 466.590 (10,6%). LEF wil dat minder kinderen uit huis geplaatst worden door de ouders uit verslaving, schulden en onzeker werk te halen. Ieder kind heeft behoefte aan stabiliteit.

11. Voldoende vergoeding jeugdzorg en relatietherapie

Er mag niet bezuinigd worden op pleeggezinnen en jeugdinstanties. Wel mogen er minder marktpartijen actief zijn. Nu bemoeien allemaal losse eilandjes zich met gezinnen. LEF wil dat er één instantie komt die gezinnen helpt met al hun problemen. Dit wordt onderdeel van het landelijk zorgsysteem. Gratis relatietherapie helpt bij vroegtijdige signalering en preventie.

12. Depressies verminderen door ademtherapie en sporten

8,5% van Nederland is depressief. 1,2 miljoen Nederlanders slikken antidepressiva. Soms komt dit door stress over schulden, het niet kunnen vinden van een woning of het klimaat. Door deze problemen aan te pakken helpen we een groot deel van Nederland weer overeind. Hoewel antidepressiva kunnen helpen, is het ook moeilijk om ervan af te komen. LEF wil dat Nederlanders meer in beweging komen, meer zonlicht pakken en beter leren ademen. Het woord psychologie komt niet voor niets van het Griekse woord voor adem psyche. Ook traumaheling en publiekscampagnes (Praat erover) dragen bij aan een opgelucht gevoel.

13. Tegengaan van gehoorschade door geluidsbegrenzing

Niets is lekkerder dan los te gaan op een festival. Maar door slechte akoestiek in clubs en slechte voorlichting creëren we een generatie met permanente gehoorschade. Een permanente piep in je oor kan het bestaan behoorlijk ellendig maken. Ook voor de slaapruij van alle Nederlanders willen we investeren in betere isolatie en veilige geluidsniveaus.

14. Patiënten en zorgverleners met Long Covid beter helpen

Ook mensen met Long Covid moeten goed behandeld worden en niet stapels papierwerk moeten inleveren om te bewijzen dat ze ziek zijn. Laten we patiënten ontzien, investeren in onderzoek naar en combineren van behandelingen, evenals nieuwe pandemieën voorkomen.

* Hier komt weer een ongezouten anti-standpunt!

15. Gratis sigaretten en bier voor alle jongeren onder de 16

9. NIEUWE ECONOMIE

LEF wil een klimaat economie waarin alles wordt omgekeerd. Grondstoffen worden hoger belast en inkomens minder. Niet dagkoersen staan centraal maar de lange termijn. We stoppen met verspillen en gaan met behulp van kunstmatige intelligentie de lange, groene eeuw tegemoet.

1. Planet over profit; welzijn als basis voor de economie

Het bruto nationaal product is achterhaald. LEF wil de economie inrichten om brede welvaart te bereiken, niet eeuwige groei. Daarom stappen we over naar het 'Donutmodel', met de draagkracht van de aarde als bovengrens en de menselijke waardigheid als ondergrens.

2. Patentvrije kennis (open source commons) stimuleren

Nederland kan sneller innoveren als we minder vasthouden aan intellectueel eigendom. Als iedereen op een speelse manier mee hackt worden problemen veel sneller opgelost. LEF wil in dit kader het Britse systeem van The Right To Challenge opnemen in de wet. Dit geeft burgers het recht om, als zij het samen beter kunnen, systeemverbeteringen toe te passen.

3. Tijdbank waar burgers op gelijke voet kunnen ruilen

LEF wil lokale munten een hart onder de riem steken. Denk aan de Fleurijn, de Gelre, de DAM en de Noppes. Het mooie aan lokale munten is dat ze geen winstoogmerk hebben en niet weglekken naar belastingparadijzen. Ze gaan juist lekker snel en lokaal rond. Het creëert een netwerk van betrokken ondernemers die elkaar steunen en zekerheid bieden. LEF wil een landelijke alternatieve valuta, de NEL, om meer lokaal geld aan het rollen te brengen.

4. Grondstoffen eerlijk beprijzen, hergebruik belonen

LEF is voorstander van True Pricing, waarbij alle kosten in de keten in kaart worden gebracht en op het prijskaartje staan. Als het aan LEF ligt komt er een carbon tax voor CO₂ uitstoot.

LEF

5. Coöperatieve onderneming als makkelijke rechtsvorm

LEF wil het makkelijker maken om duurzaam te ondernemen en maatschappelijke winst te maken. Daarom moeten de Kamer van Koophandel, banken, notarissen en de belastingdienst meer opties bieden om een duurzame onderneming te starten of te worden. Naast de besloten vennootschap en de naamloze vennootschap komt er ook de verenigingsvennootschap, die gelijkstaat aan de coöperatie of steward ownership. Er komt een speciaal keurmerk voor producten gemaakt en bewerkt door zulke ondernemingen.

6. Progressieve erfbelasting; grote erfenissen, hoger tarief

LEF durft vermogensongelijkheid aan te pakken door een hogere erfbelasting voor de superrijken in te voeren. Op vermogen tot 500.000 begint het bij 20%, daarna groeit het door naar 80% voor vermogen van een miljard. 200 miljoen is nog steeds heel veel geld toch?

7. Einde aan ongelimiteerd vermogen en rentenieren

LEF wil juridisch onderzoeken of vermogen maximaal begrensd kan worden. Meer geld in de handen van de midden- en onderklasse is immers eerlijker én beter voor de economie.

8. Duurzame start-ups en scale-ups ondersteunen

LEF wil ambitieuze en idealistische ondernemers helpen om hun bedrijf te laten groeien via start- en groei subsidies. De regering moet garant staan en zorgen dat jonge ondernemers niet in de handen van winstbelust flitskapitaal vallen.

9. Bedrijven die personeel in dienst houden belonen

Tijdens de Covid pandemie bleek dat familiebedrijven weerbaarder waren en minder snel failliet gingen. We moeten deze bedrijven en hun rol in de samenleving koesteren door de administratieve lasten voor opvolging zo klein mogelijk te maken. Bedrijven die meewerken aan grote ontslagrondes moeten extra premie afdragen voor de onzekerheid die ze creëren.

10. Hervorming en vergroening van het banksysteem

De Autoriteit Financiële Markten voegt duurzaamheidscriteria toe bij het toekennen van vergunningen. Banken die bijdragen aan ecocide, wapenhandel, witwassen en mensenrechtenschendingen raken hun vergunning kwijt en worden opgeheven. LEF is tegen cryptovaluta en digitale munten die met enorm veel energie worden berekend en gemaakt.

11. Minder consumeren, meer deelgebruik en repareren

LEF wil in iedere buurt een gereedschapsuitleen en een repaircafé waar mensen oude spullen een nieuw leven geven. LEF wil geplande veroudering (producten ontwerpen zodat ze sneller kapot gaan en er een nieuw product gekocht moet worden) per wet verbieden. Het recht op reparatie moet producenten juist aanzetten tot een circulair bedrijfsmodel, van wieg tot graf.

12. Economie geschikter maken voor singles

Single huishoudens zijn de grootste groep binnen de maatschappij. Zij betalen meer aan vaste lasten en maken minder aanspraak op belastingvoordelen. LEF wil stoppen met deze single discriminatie die nog uitgaat van het traditionele gezin.

13. Lastendruk op starters verlagen

Veel jongeren stellen hun kinderwens uit omdat ze niet kunnen gaan samenwonen of omdat ze geen vaste baan hebben. Hierdoor daalt het geboortecijfer en neemt de vergrijzing toe. LEF wil dit tegengaan door ouders in spe 20% minder belasting te laten betalen. Zo kunnen zij zich in alle rust voorbereiden op misschien wel de belangrijkste maatschappelijke functie.

14. Betaald (gedeeld) ouderschap van 480 dagen per kind

In navolging van Zweden geven we ouders samen 480 dagen ouderschapsverlof. Iedere ouder neemt minstens 60 dagen op, de rest kan verdeeld worden. Dit verbetert de band tussen ouder en kind, creëert meer gendergelijkheid en een meer gelijke taakverdeling.

We denken niet echt dat dit een goed idee is, toch schrijven we het op

15. De AEX wordt een colosseum: vechten tot de dood, de winnaar krijgt €100.000

10. NIEUWE DEMOCRATIE

LEF laat een frisse wind waaien door de democratie. We breiden het parlement uit met kennis van alle burgers via burgerraden. We herstellen het ambacht van journalistiek, het vertrouwen van de burger in de staat. Onze missie is meer politiek zelfvertrouwen en een stem voor de allerjongsten.

1. Kiesgerechtigde leeftijd schrappen uit de grondwet

De Raad voor Openbaar Bestuur wil experimenten mogelijk maken met stemmen op jongere leeftijd. LEF wil dat stemmen onderdeel wordt van het vak burgerschap. Leerlingen kunnen dan op 14-jarige leeftijd, voor het aflopen van de leerplicht, hun kennis over de democratie direct toepassen in de praktijk. Ook jongeren die stemmen niet van huis uit meekrijgen, ontwikkelen zo politiek zelfvertrouwen. Vaardigheden als stelling nemen en leiderschap zijn ook later van grote waarde. LEF stroomt een nieuwe generatie betrokken burgers klaar.

2. Derde Kamer installeren als permanent burgerberraad

Partijpolitiek en beeldvorming kapen de aandacht weg van de inhoud. LEF wil burgerraden waar belangeloze burgers ideeën kunnen uitwisselen over een specifiek onderwerp. Zij brengen dan een semi-bindend advies uit: of de regering neemt dat over óf het voorstel wordt aan de bevolking voorgelegd via een 'preferendum', waar wordt gekozen voor de beste optie.

3. Jongerenvertegenwoordiger binnen iedere organisatie

De nieuwe generatie zit vol goede ideeën. Iedere organisatie die toekomstbestendig wil zijn, heeft hun frisse perspectieven nodig om te overleven. LEF wil dat jongeren op alle niveaus betrokken worden in besluitvorming. Wij hebben nog het langst te leven en daarom minstens zoveel recht van spreken. Het aantal jeugdleden en kind-burgemeesters wordt uitgebreid.

4. Zetels voor de natuur, huidige generaties en toekomstige

Waarom zijn multinationals wel rechtspersonen maar de natuur en mensen van vlees en bloed niet? 20% van onze bevolking is onder de 18. Zij hebben honderd procent van de toekomst maar nul procent van de inspraak. LEF wil een einde maken aan deze discriminatie op basis van leeftijd. Een echte volksvergadering spant zich in om een stem te geven aan alle burgers. Malta voegt na de verkiezingen zetels toe voor etnische minderheden en vrouwen. LEF wil dertig geborgde zetels waar plaatsvervaarders namens de jeugd stemmen.

LEF

5. Tweede Kamer uitbreiden naar 300 zetels

Kamerleden bezwijken onder de hoeveelheid werk en kunnen daardoor de regering minder goed controleren. De bevolking is gegroeid en Nederland heeft een relatief klein aantal Kamerleden. 300 zetels in het parlement betekent meer specialisatie en betere representatie.

6. E-democracy, thema-stemmen en (p)referenda inzetten

Burgers denken heel divers over verschillende beleidsterreinen. LEF wil meer mogelijkheden voor inspraak. Burgers moeten via een app voorkeuren kunnen uitspreken voor lokaal, regionaal en landelijke aangelegenheden. Voor (grond)wetswijzigingen en referenda zal erop papier gestemd blijven worden zodat de kans op verkiezingsfraude verkleind wordt.

7. Privacy burgers beter beschermen, algoritmes openbaar

LEF wil dat de overheid burgers beschermt en geen onnodige data verzamelt alsof ze verdacht zijn, zoals de belastingdienst heeft gedaan. Algoritmes moeten openbaar zijn.

8. Macht Big Tech inperken, desinformatie tegengaan

LEF wil dat techreuzen die onze privacywetten schenden hun fouten niet afkopen via boetes, maar worden opgebroken. LEF wil via een databelasting de positie van deze bedrijven die zich als parasieten gedragen, verzwakken. Invloed en verkiezingen mogen niet te koop zijn.

9. Invloed van lobbyisten blootleggen via lobbywaakhond

In Nederland is geen strenge lobbywet en er wordt niet bijgehouden wie met wie praat en wie heeft meegeschreven aan beleid. LEF wil dat dit voor burgers openbaar te raadplegen is op de site van een lobbywaakhond, naar voorbeeld van Corporate Europe Observatory.

10. Journalistiek in ere stellen

Kritische en onafhankelijke media zijn onmisbaar in de democratie. LEF wil dat journalisten beter betaald krijgen en meer tijd hebben voor diepgravend onderzoek. Bronnen en klokkenluiders moeten beter beschermd worden tegen vervolgingen door het Openbaar Ministerie. Er komt een speciale onderzoeksafdeling bij de Publieke Omroep, die misstanden als het toeslagenschandaal en de vervuiling door grote bedrijven eerder aan het licht brengt.

11. Lokale en regionale journalistiek ondersteunen

LEF wil lokale en regionale bladen en omroepen blijven faciliteren via subsidies en zendtijd bij diverse kabelmaatschappijen. Met de invoering van een basisinkomen en een vierdaagse werkweek krijgen burgers meer tijd om lokale besluitvorming te volgen en te corrigeren.

12. WOO-verzoeken binnen twee weken afgehandeld

De regering lakt duizenden pagina's wit. Dat duurt lang en daar hebben journalisten weinig aan. LEF wil een transparante democratie waarin beleidsmemo's en vergaderingen het daglicht moeten kunnen verdragen. LEF is helemaal klaar met de achterkamertjespolitiek.

13. Media-monopolies opbreken

Christian van Thilloo en John de Mol beheersen de media en gooien de burger dood met commercie. LEF stopt deze hersenspoeling door media op te knippen en onder te brengen in stichtingen zonder winstoogmerk. Dit voorkomt sensatiejournalistiek en geestdodende tv.

14. Monarchie na 200 jaar beëindigen, het is mooi geweest!

LEF wil een bindend referendum over de toekomst van de monarchie. Met meerdere opties, van meer macht en geld toekennen, tot behoud, puur ceremonieel, stapsgewijze beëindiging en directe afschaffing. LEF zal campagne voeren voor pure democratie zonder koning(in).

LEF serveert u een amuse die het ene oor ingaat en het andere weer uit

15. Iedereen is verplicht om iedere dag 1 uur lang naar de Wijsgeer des Vaderlands Johan Derksen te luisteren

11. LANDBOUW EN ECOLOGIE

De Nederlandse natuur en landbouw verdient een kwaliteitsimpuls. Boeren zijn jarenlang aangezet tot schaalvergroting. LEF pakt de stikstofuitstoot aan bij de grootste uitstoters. We investeren in natuur en biodiversiteit zodat alle generaties na ons opgroeien in een gezonde leefomgeving.

1. Vee­stapel 80% kleiner, einde aan de bio-industrie

In Nederland hebben 120 miljoen dieren een ellendig leven. Ze zien nooit daglicht, zitten opeengepakt en ontwikkelen ziektes die naar mensen overspringen. 80% van vlees dat in Nederland wordt geslacht gaat naar het buitenland. En 80% van het voedsel in de wereld gaat naar de veevoerindustrie in plaats van naar mensen in hongernood. Dit kan niet langer.

2. Ecocide toevoegen aan het wetboek voor strafrecht

Nederlandse bedrijven en banken vernietigen op grote schaal ecosystemen. LEF wil daders niet ongestraft laten wegkomen. Daarom wil LEF wetgeving die bedrijven aansprakelijk stelt. We keren het spelletje om: Geen schadeclaims meer van multinationals die zogenaamd winst mislopen. Wij verhalen de schade op vervuilers. Als het pijn doet luistert men wel.

3. Drinkbare rivieren, schone lucht, levende bodem

Het is bizar dat het water in Nederland nog steeds vervuild wordt door chemiebedrijven, voornamelijk in het Ruhrgebied. LEF wil internationaal samenwerken om lozingen te stoppen.

4. Stikstofreductie door grootschalige vlas- en hennep­teelt

LEF wil dat Nederland een leider wordt in biobased materialen. Vlas en hennep produceren de sterkste vezels voor de bouw- en textielindustrie, slaan stikstof op en zijn zeer geschikt voor Nederlandse bodems. Via strokenteelt, gewasrotatie en rust wordt de bodem gezonder.

LEF

5. Ieder kind natuureducatie via schooltuinen

Veel kinderen weten niet waar hun voedsel vandaan komt. Door ieder kind kennis te laten maken met de natuur en landbouw worden we ons bewust van onze afhankelijkheid van het ecosysteem. LEF wil dat natuureducatie standaard onderdeel uitmaakt van het curriculum.

6. Korte ketens stimuleren, meer waardering voor boeren

Voedsel dat direct van boer naar bord gaat, mag vrijgesteld worden van BTW. Dit verkleint het aantal voedselkilometers, verhoogt de waardering voor de boer en is vers. Vuilnisdiensten halen organisch materiaal weer op, helpen de kringloop te sluiten en het gebruik van kunstmest te minimaliseren. Zo gaan de grondstofvoorraden op de planeet langer mee.

7. Wolf, zalm en andere diersoorten welkom in Nederland

LEF juicht de terugkeer van inheemse diersoorten toe. Na jarenlang bergafwaarts te zijn gegaan is het tijd om onze nationale soortenrijkdom te herstellen. Dit doet LEF door meer natuurgebieden toe te voegen waar niet gejaagd, gevist of verbouwd mag worden.

8. Natuurwetten handhaven, geen verruiming van normen

We kijken niet langer weg van overlast en vervuiling die grote multinationals en vliegtuigen veroorzaken. We leggen eindelijk de Natura-2000-hoofdstructuur aan zoals in Europa is overeengekomen. Als de rechter zegt dat het anders moet, stellen we beleid niet meer uit.

9. In 2030 twee keer zoveel groen in de bebouwde kom

Veel Nederlandse stadscentra worden in de zomer te heet. Bejaarden en kinderen lopen het meeste risico op hittestress. LEF wil onze steden verkoelen door meer tuinen, groene gevels en groene daken aan te leggen. Er zijn genoeg kavels met oude (asbest)gebouwen die plaats kunnen maken voor ontspannende parken. Volkstuinen moeten beschermd worden.

10. Biologische boeren; geen landbouwgif in het milieu

LEF wil een verbod op alle pesticiden die Parkinson veroorzaken. Gezonde gifvrije bodems en waterlichamen stellen onze toekomstige voedselvoorziening en waterwinning veilig. Gifvrije bloemen en voeding versterken onze immuniteit en verrijken de biodiversiteit.

11. Bio-industrie-vlees uitfaseren

LEF wil toenemende hygiëne- en dierenwelzijnsriteria voor vlees. In 2025 liggen er geen plofkippes meer in de supermarkt. We stoppen met de import van vlees als dat geen keurmerk bevat. We stappen steeds meer over naar biologisch en lokaal geproduceerd.

12. Betere alternatieven voor boeren dan stop en uitkoop

Er liggen gigantische kansen in de landbouw. Zorgboerderijen, natuurbeheer en opwekking van energie waren al aardige verdienmodellen. Daar komt nu het groeien van materialen voor de bouwsector bij, stikstofopslag in de bodem, vleesvervangers en kweekvlees en erf delen bij. LEF wil het onmisbare boerenberoep aantrekkelijker maken door minder regeldruk van gemeentes en inperking van de invloed van het grote bedrijfsleven (supermarkten, banken en industrie). LEF is tegen gedwongen verkoop en onteigening.

13. Import van hardhout, krachtvoer en katoen verminderen

Nederland is een van de drijvende landen achter ontbossing en vervuiling van waterbronnen door de textielindustrie. We faseren deze producten langzaam uit en vervangen deze met oud hout (o.a. meubels, omgevallen bomen) en lokale textielsoorten. Daarnaast herbepplanten we grote delen van Nederland om de habitat van onze nationale soorten te versterken.

14. Quota voor materiaalverbruik, 80% circulair in 2040

LEF wil grondstofvoorraden in democratisch beheer plaatsen en de jeugd hier zeggenschap over geven. Bedrijven zullen meer materiaal uit Nederland moeten halen, reststromen opwaarderen en slimmer ontwerpen. Het Ministerie van Financiën stelt richtgetallen en prijzen vast. De Rijksinspecties monitoren of alle doelstellingen worden gehaald.

*** Aan dit steentje zou u wel eens een teentje kunnen stoten**

15. Ieder Nederlander een gratis kettingzaag om auto's door midden te zagen

12. CULTUUR & SOCIAAL CONTACT

LEF wil een bruisend nachtleven waar de jeugd zichzelf en de ander kan ontdekken. Ook buiten de club en kroeg moet er voldoende te beleven zijn. LEF is voor een vrijwillige maatschappelijke diensttijd, een reclamevrije publieke omroep en het mixen van generaties tegen eenzaamheid.

1. Bruisend nachtleven, terrascultuur beschermen

LEF vindt nachtclubs deel van de essentiële infrastructuur. Ze moeten hun openingstijden zelf kunnen bepalen. Milieuvriendelijke terrasverwarming zoals UV-straling, dekentjes, luchtvlammen en warmtekussens moeten kunnen. Gasgestookt en elektrisch kunnen eruit.

2. Generaties mixen tegen eenzaamheid

LEF is groot voorstander van maatjesprojecten waarbij mensen elkaar opzoeken en gezelschap houden. Het creëert een sterke en zorgzame gemeenschap waarin jong en oud elkaar helpen, van elkaars vaardigheden profiteren en opbloeien. LEF wil minder containerwoningen waar jongeren worden opgehokt en meer hofjes met gezamenlijke faciliteiten waar ruimte is voor ontmoeting en het delen van het leven.

3. Nationale sport- en cultuurpas voor iedere Nederlander

Sport moet voor iedereen toegankelijk zijn. Dat is goed voor lichaam en geest. Daarom wil LEF dat alle burgers elke maand voor €20 een culturele activiteit kunnen bezoeken. In plaats van fondsen geld te geven die het vervolgens doorgeven aan makers, investeren we in de vraagzijde. Zo ontstaat vanzelf diverse kunst die aansluit op de vraag vanuit de samenleving.

4. Vrijwillige maatschappelijke diensttijd voor alle leeftijden

Iedereen moet de kans krijgen om drie tot zes maanden een tussenjaar te doen bij een maatschappelijke instelling. Dat kan bij een zorgboerderij, het Rode Kruis, een buurtcentrum, een stadskantine en nog veel meer plekken. Hier kunnen mensen van alle leeftijden ervaring uitwisselen en vrienden voor het leven maken buiten hun gebruikelijke bubbel.

LEF

5. Samen overgebleven voedsel bereiden in stadskantines

Nederland gooit een derde van al het voedsel weg. 48,6% van Nederland voelt zich eenzaam. Wat werkt nu beter om deze twee problemen op te lossen dan samen koken en eten in volkskeukens en stadskantines? LEF wil dat iedere buurt een plek krijgt waar voor een goede prijs de maag en ziel gevoed kunnen worden, bijvoorbeeld in leegstaande gebouwen.

6. Festivals en buurtfeesten faciliteren

De helft van Nederland kent de voornaam van hun burens niet eens. LEF wil daar verandering in brengen door buurtfestivals en buurtfeesten te stimuleren. Nationale Burendag is een mooi initiatief dat kan worden uitgebreid. Via deze ontmoetingsmomenten leren mensen op elkaar bouwen. Ook gereedschapsuitleen en buurtvergroeningsinitiatieven verdienen steun.

7. Openbare ruimte inrichten voor iedereen

Veel van onze straten worden nog steeds door mannen op leeftijd ontworpen. LEF wil vijandige architectuur en onveilige plekken tegengaan door alle bevolkingsgroepen uit te nodigen aan de tekentafel. Zo worden alle straten ook echt onze straten.

8. Kunst- en cultuurvakken beschermen

Muziek, techniek, tekenen, cultureel kunstzinnige vorming, handenarbeid en verzorging zijn essentiële vaardigheden voor de nieuwe economie en een geweldige manier voor leerlingen om zich uit te drukken. LEF wil muziekles en handenarbeid per 2028 terug in het curriculum.

9. Bibliotheekbezoek en leesplezier stimuleren

Gelukkig is de bieb gratis voor iedereen tot 18 jaar en worden er prachtige evenementen gehouden waar alle lagen van de samenleving elkaar ontmoeten. LEF wil lokale bibliotheken behouden en publiekscampagnes om vaker weg te dromen bij een goed verhaal. We stoppen met het vak begrijpend lezen. De verplichte leeslijst wordt vervangen door voorlezen.

10. Gelijkere spreiding van subsidies over regio's

Veel cultuursubsidies gaan naar instellingen in de Randstad, waardoor creatieve makers in de rest van Nederland ook naar deze steden trekken. LEF wil een verdeelsleutel waarmee andere delen van het land niet langer worden achtergesteld en cultuur overal bereikbaar is.

11. Reclamevrije publieke omroep

De publieke omroep vergelijkt zich teveel met de commerciële omroep, terwijl ze een wezenlijk andere taak hebben. LEF wil, naar voorbeeld van het Britse omroepstelsel, een brede programmering met oog voor kwaliteit. Zonder reclames, sponsoring of winstoogmerk.

12. Pesten tegengaan met interventies

Pesten, of het nu op school is, op de werkvloer of online, beschadigt mensen en moet stoppen. Dit kan deels via educatieve programma's als de Anti Pest Club en Cross The Line. Er komen blijvend publieke campagnes tegen pesten en alle bedrijven en instellingen moeten een vertrouwenspersoon hebben en een dialoog over grenzen en sancties voor de daders.

13. Verenigingsleven stimuleren

Jongeren studeren steeds sneller af en vergeten te genieten van wat een zorgeloze en vrije periode zou moeten zijn. LEF wil bestuursjaren stimuleren op alle soorten opleidingen.

14. Verpreutsing tegengaan en seksualiteit vieren

Mensen hebben steeds minder seks, onder meer door toenemend smartphonegebruik. Dit terwijl fysieke aanraking geweldig werkt tegen stress. LEF wil datingapps vragen om op bepaalde momenten in de week offline te gaan. Zo vergroten we de kans op spontane liefde.

* Aan dit standpunt kan Nieuw Sociaal Contract nog een puntje zuigen

15. Ieder jaar een groot dictee der Nederlandse taal, afgenomen door de grote leider en verlosser Pieter Omtzigt

13. VEILIG EN RECHTVAARDIG

Veilig opgroeien is het allerbelangrijkste. De basis voor vertrouwen wordt namelijk gelegd in de jeugd. Er moet meer aandacht komen voor armoede en preventie. LEF wil hogere straffen voor zedendelicten, meer aanwezigheid van ouders en rolmodellen en bepaalde drugs legaliseren.

1. Inkomensafhankelijke boetes

LEF volgt het voorbeeld van Zwitserland, waar het boetebedrag een percentage is van het inkomen. Zo worden lasten eerlijk verdeeld over de bevolking. Geen bonnendag meer waarop politie-agenten iedereen die ze tegenkomen staande houden om hun maanddoel te halen.

2. Zedendelicten prioriteren, pedoseksualiteit ontmoedigen

Er worden in Nederland iedere dag kinderen fysiek of seksueel misbruikt, met verschrikkelijke gevolgen. Omdat kinderen onomkeerbaar beschadigd raken, wil LEF dat zedenzaken de hoogste prioriteit krijgen. De aanpak van pedoseksualiteit vergt maatwerk, omdat er, net als bij psychopaten, meerdere types zijn. LEF wil het bestaan van Stichting Stop It Now breder onder de aandacht brengen, zodat mensen die zich tot minderjarigen voelen aangetrokken zich kunnen melden en hulp krijgen. Iedere zogenaamde belangenvereniging blijft verboden.

3. Bepaalde drugs legaliseren, narcoterreur remmen

Om de zwarte markt te ondermijnen en drugsgebruik veiliger te maken, wil LEF dat de regering sommige soorten drugs legaliseert. Denk aan marihuana, LSD, XTC en MDMA. Mogelijk ook poppers, 2C-B, 3-MMC en Ketamine. Vanwege de verslavende werking en hoge gezondheidsrisico's blijven cocaïne, ghb, lachgas, heroïne en crack uitgesloten.

4. Politiegeweld en racisme bij de politie aanpakken

Nog altijd worden mensen van minderheden etnisch geprofileerd en onnodig gefouilleerd. Dit schaadt het vertrouwen in de rechtsstaat. LEF wil strengere sancties op racisme bij de politie. Nabestaanden moeten schadevergoedingen krijgen en de taser wordt verboden.

LEF

5. Alcoholverkoop via staatswinkels zoals in Zweden

15% van Nederland drinkt teveel. Toch is alcohol op veel plekken makkelijk te verkrijgen. Om hersenschade en verslaving tegen te gaan, wil LEF de accijns op alcohol verhogen en de verkoop van alcohol alleen overdag toestaan in daarvoor bestemde staatswinkels.

6. Minimumleeftijd gokken van 18 naar 24 jaar

Jongeren zijn extra vatbaar voor de verleiding van gokken. LEF wil de minimumleeftijd voor gokken verhogen. Daarmee beschermen we onze jeugd tegen schulden en de sport tegen matchfixing. Gamingplatforms mogen niet langer oneerlijke schatkisten in games plaatsen. Spelers raken grote hoeveelheden tijd en geld kwijt in de jacht op de 'uitzonderlijke' content.

7. Anonimiteit op sociale mediaplatforms opheffen

Hoezo kan je in de openbare ruimte worden gearresteerd voor strafbare uitspraken, terwijl dezelfde uitspraken op internet geen gevolgen hebben? LEF wil dat burgers zich veilig en vertrouwd moeten kunnen voelen op het internet. Anonieme ruimtes en zoekmachines blijven bestaan, maar sociale media vergen een vorm van persoonsidentificatie. Dit vermindert de kansen van cybercriminelen, online pesten en desinformatiecampagnes.

8. Trans-haat en homofobie strenger aanpakken

De LHBTQIA+ gemeenschap ondergaat dagelijks gescheld, geweld, kleinering en uitsluiting. Ook is het aantal zelfmoorden onacceptabel hoog. LEF wil het aantal Gay Straight Alliances uitbreiden, een zero-tolerance beleid op homofobe uitspraken en meer blauw-roze teams bij de politie, zodat zij onbevooroordeeld hun werk doen en de gemeenschap hun steun voelt.

9. Geen minimumstraffen voor geweldsdelicten

LEF laat het bepalen van de strafeis graag over aan advocaten en rechters. Mensen keren op een dag weer terug in de maatschappij. Langer in de cel zitten maakt hen geen beter mens. Veel kinderen missen in de tussentijd een ouder. LEF ziet de voordelen van zwaarder straffen niet. Het aantal geweldsincidenten daalt al jaren, dus is er geen directe noodzaak.

10. Makkelijker aangifte doen na seksueel geweld

Slachtoffers van seksueel geweld doen niet altijd aangifte. Hierdoor blijven daders vaak ongestraft hun gang gaan. LEF wil dat meer vrouwelijke agenten worden opgeleid, een minder strenge bewijslast en betere coördinatie met het Centrum Seksueel Geweld.

11. Pro-Deo-advocatuur en mediation beter financieren

Door jarenlange bezuinigingen maken pro-Deo-advocaten overuren en krijgen verdachten niet de verdediging die ze verdienen. LEF wil het budget voor de voorbereiding en behandeling van zaken herstellen. LEF wil graag meer mediation en minder rechtsvervolgning.

12. Kinderen van veroordeelde burgers beter begeleiden

Kinderen van wie een ouder in de cel zit, staan op dubbele achterstand. Ze missen een ouder en worden negatief beïnvloed door vooroordelen. LEF wil goede psychologische zorg voor de kinderen van gedetineerden. Ook oud-gedetineerden verdienen betere begeleiding.

13. Veilige jeugdgevangenis

Jeugddelinquenten hebben structuur, rolmodellen en mentale hulp nodig. LEF wil investeren in de veiligheid binnen jeugdgevangenis, zodat jongeren de rust en het zelfvertrouwen vinden om een stapje omhoog te zetten, in plaats van zich te begeven in gevaarlijke circuits.

14. Knalvuurwerk verbieden, lichtshows met muziek

Vingers, ogen en mensenlevens wegknallen is geen feestelijk begin van het jaar. LEF wil veilige en centrale vuurwerkshows met verhalen, muziek en een oliebol als nieuwe traditie.

* Don't shoot the messenger. Dit standpunt is maar een grapje

15. Meer vrouwen en kinderen opsluiten voor gelijkheid

14. INTERNATIONAAL

LEF ziet de wereld als kans om te leren en als beginpunt van verbetering. Wij kunnen niet zonder de wereld en andersom. LEF wil een 100% pacifistisch buitenlandbeleid met de nadruk op diplomatie. We stoppen met roofbouw en mensenrechtenschendingen in het globale zuiden.

1. Pacifisme als basis voor diplomatiek beleid

De grootste slachtoffers van oorlogen zijn kinderen, vrouwen en jonge (arme) soldaten. LEF kan niet anders dan 100% pacifistisch zijn. LEF zal iedere vorm van bezetting afkeuren en iedere vorm van wapenhandel aan banden willen leggen. LEF wil dat Nederland, net als Zwitserland, uitdrukkelijk voor neutraliteit kiest en dat dit grondwettelijk wordt verankerd.

2. Eerlijke handel, lage rente, reëel ontwikkelingsbudget

LEF wil dat het storten van Europese producten en Europees afval op de kusten van andere landen stopt. Landen in het globale zuiden moeten sneller kunnen groeien om op een gelijk niveau te komen. Daarom moet de rente op staatsleningen overal gelijk worden. Het geld dat wordt besteed aan ontwikkelingslanden moet omhoog. Zodat landen die in de frontlinie van klimaatverandering liggen, ook de fondsen krijgen die hen zijn toegezegd.

3. Ban op wapenexport, ontmantel de oorlogsindustrie

Nederland is nummer 10 in de wereld als het gaat om wapenexport. Dit maakt ons medeplichtig aan de moord op onschuldige burgers. Wij willen af van de Amerikaanse legerbasis in Den Haag en de kernkoppen in Volkel. LEF werkt niet mee aan dood en verderf.

4. Nederland beëindigt het lidmaatschap van de NAVO

Het kostbare militaire bondgenootschap van de NAVO maakt meer kapot dan het beschermt. De invasie en bezetting van Irak en Afghanistan hebben deze landen alleen maar verder in de ellende gestort. Nederland was zelfs niet in staat om mensen die tolk voor het leger waren te repatriëren. LEF wil uit het bondgenootschap en overal actief voor vrede pleiten. Om vrede te bereiken moet er een eind komen aan het onderdrukkende patriarchale en koloniale systeem.

5. Stop de Israëlische bezetting van Palestina, twee staten

LEF veroordeelt de decennialange kolonisatie, apartheid, illegale bezetting, gewelddadige patrouilles en oorlogsmisdaden door Israël. Tegelijkertijd veroordeelt LEF de decennialange aanslagen, raketaanvallen en terreuracties door Hamas en Hezbollah. Twee landen moeten in vrede met elkaar kunnen leven. Dat begint bij het begraven van de wapens. LEF wil dan ook dat iedere vorm van wapenleveranties aan Israël uitblijft en dat Palestina wordt erkend.

LEF

6. Oekraïne niet verder bewapenen, stop imperialism

Iedere mens die wordt gedood in oorlog en conflict, of het nu Russen zijn of Oekraïners, is er één te veel. LEF weigert mee te gaan in oorlogspropaganda die 'de andere kant' afschildert als beest. Wij zijn één mensheid. De echte vijand is een patriarchaal systeem waarin oude mannen de macht hebben om jonge mensen, vrouwen en kinderen de dood in te sturen. Alleen door radicale menselijkheid, door te blijven geloven in liefde, houden we zicht op vrede.

7. Veroordeling van de Chinese genocide op de Oeigoeren

In China worden miljoenen Oeigoeren opgesloten, tot dwangarbeid gezet, van hun cultuur en reproductieve rechten ontdaan. LEF wil geen handel met China zolang deze kwestie, evenals de bezetting van Tibet, Hong Kong en de dreiging richting Taiwan en de Filipijnen, niet stopt.

8. Leren van het buitenland, inheemse volken beschermen

LEF wil landjepik door multinationals in het globale zuiden stopzetten. Nederlandse banken, pensioenfondsen en verzekeraars moeten bewijzen dat hun investeringen mensenrechtproof zijn. Geldstromen moeten naar inheemse volkeren volgens het 80/20 principe. Zij beheren met succes 80% van de natuur. Laat 80% van de geldstromen dan ook hun kant op gaan.

9. EU democratischer maken via burgerraden

De Europese Unie is momenteel niet democratisch genoeg. Er wordt maar eens in de vijf jaar een nieuw parlement gekozen, door relatief weinig mensen, en er zijn meer lobbyisten in Brussel dan er ambtenaren werken voor de EU. Door het invoeren van burgerraden krijgen Europese burgers een grotere stem en kunnen zij besluiten van de Europese Commissie terugdraaien. De komst van een digitale euro moet bijvoorbeeld niet top-down gebeuren.

10. Zetel van Europees Parlement in Straatsburg opheffen

We stoppen met het verhuiscircus dat de Europese belastingbetaler jaarlijks 113 miljoen euro kost. Straatsburg en Frankrijk krijgen in plaats daarvan het Internationaal Hof voor Ecocide.

11. Geen Europees leger, EU niet zomaar uitbreiden

De grootste bedreiging voor onze veiligheid is klimaatverandering. LEF wil geen geld en moeite meer steken in bommen en granaten. Wij zien geen onderscheid tussen de volkeren in de wereld, en zien ook niet de noodzaak om de EU uit te breiden naar Georgië en Armenië.

12. Civiele opbouw missies met medici, pers en ingenieurs

Daar waar klimaatverandering het hardst toeslaat en de kans op ontwrichting het grootst is, wil LEF oorlog vóór zijn. In plaats van gewapende soldaten stuurt Nederland experts die de juiste voorwaarden scheppen voor democratie en vrede.

13. Kinderambassadeurs mee op buitenlandse missie

Vrede begint bij het spel van kinderen. Zij verbeelden de toekomst en denken buiten de hokjes. Zij mogen dus, net als vrouwen, niet ontbreken bij vredesonderhandelingen en diplomatieke missies. Er zijn al VN-jongerenvertegenwoordigers, nu nog kinderen.

14. Analoge infrastructuur intact houden tegen cybercrime

LEF wil dat Nederland moet kunnen terugvallen op back-up-systemen in geval van nood. Daarom houden we ouderwetse telecommunicatie zoals kabel en radio intact.

* De volgende woorden staan een beetje buiten context 🤪

15. In 2030 planten we een vlag op Mars. Make the Netherlands great again.

15. MIGRATIE

Het gros van de migranten (88%) komt naar Nederland vanwege een baan, de liefde of studie. Er is genoeg ruimte voor iedereen. Voor de 11 à 12 procent asielzoekers zorgen we voor een menswaardige opvang en de mogelijkheden om snel mee te draaien in de samenleving.

1. Gelijke behandeling expat, arbeidsmigrant en vluchteling

LEF wil de belastingvoordelen voor expats stopzetten. Het drijft de huizenprijzen in de grote steden omhoog, waar de lokale bevolking last van heeft. Het is in strijd met Artikel 1 van de grondwet om kenniswerkers en jobhoppers 30% minder belasting te laten betalen. LEF vindt dat alle migranten en Nederlanders recht hebben op dezelfde voorzieningen.

2. Stop werving van goedkope arbeid in het buitenland

Waarom vinden we het normaal om mensen uit andere landen in te vliegen om de vuile klusjes op te knappen? Het globale zuiden verliest hierdoor gekwalificeerd personeel. LEF wil een duurzame samenleving waarin voor ieder product een eerlijke prijs wordt betaald zonder dat iemand anders daar de prijs voor betaalt. Niet langer het afwentelen van de kosten.

3. Asielprocedure versnellen, direct recht op werk en zorg

Ieder mens heeft recht om mee te doen in de samenleving. Asielzoekers krijgen vanaf dag 1 een BSN-nummer, kunnen in loondienst werken of als freelancer en krijgen toegang tot de reguliere zorg, ook als die niet urgent is. Dit geldt ook voor ongedocumenteerden. Zij mogen niet geweigerd worden bij de voedselbank, daklozenopvang, bij een baan of dagbesteding.

4. Meldpunten ter ondersteuning van arbeidsmigranten

Omdat migranten de taal niet spreken en hun rechten niet kennen, ligt misbruik op de loer. Via meldpunten met tolken kunnen arbeidsmigranten iedere vorm van misstanden melden. De politie moet in meer talen folders verspreiden en mensenhandel proactief bestrijden.

LEF

5. Investeren in klimaat en economie van globale zuiden

Iedereen wil in de basis een goed leven. Helaas is dit in veel landen onmogelijk, mede door klimaatveranderingen en neokoloniaal beleid. Om te voorkomen dat meer mensen huis en haard verlaten, moet Nederland geen geld steken in migratiedeals maar investeren in een onafhankelijke economie en een veerkrachtig klimaat in andere landen. Dat is niet alleen het juiste om te doen, het creëert ook meer economische kansen. Fort Europa is niet houdbaar.

6. Internationalisering in het onderwijs terugdraaien

Het aantal buitenlandse studenten is verviervoudigd. Opleidingen hebben massaal ingezet op Engelstalig onderwijs omdat buitenlandse studenten meer collegegeld moeten betalen. LEF wil geen discriminatie in collegegeld, maar wel dat 80% van het onderwijs in het Nederlands wordt aangeboden. Zo wordt een culturele uitwisseling uitdagender en waardevoller. En zo kunnen Nederlandse studenten die het Engels niet machtig zijn ook gewoon meedoen.

7. Gratis taalonderwijs

Het Nederlands is een prachtige taal. LEF wil dat iedereen zich dat eigen kan maken. Net als voorheen moeten er speciale taalinstellingen komen waar klassikale taalles wordt gegeven.

8. Geen migratiedeals, illegale pushbacks EU veroordelen

Nederland betaalt niet mee aan Europees grensgeweld. Dat betekent dat grenspolitie, materieel, logistiek, wapens of hekken, detentie of quasi-detentiefaciliteiten, binnen de EU en wereldwijd niet door Nederland worden gefinancierd. Daarnaast vindt LEF dat landen die grensbewaking misbruiken om migratie tegen te gaan, niet thuis horen in de EU.

9. Algemeen kinderpardon, geen kinderen in 'crisis'-opvang

Iedereen die is gevlucht uit een oorlogssituatie verdient directe opvang. Voor kinderen is stabiliteit en een veilige omgeving extra belangrijk. Er moet een algemeen kinderpardon komen voor kinderen die langer dan twee jaar in Nederland zijn. Opvanglocaties die de VVD vakkundig heeft wegbezuinigd, gaan weer open. Buiten slapen mag niet meer voorkomen.

10. Iedere gemeente vangt eerlijk aandeel vluchtelingen op

Iedere gemeente moet een steentje bijdragen, al helemaal de allerrijksten die de opvang nu nog overlaten aan armere gemeentes. LEF is voorstander van een strenge spreidingswet. De 'niet-bij-mij-in-de-achtertuin'-houding van rijke gemeentes moet voorbij zijn.

11. Gezinshereniging voor iedereen mogelijk maken

Nederland moet menswaardige opvang van vluchtelingen regelen en voldoen aan verdragen die we zelfs hebben ondertekend. Je dierbaren bij je hebben is een mensenrecht. Meer gelukkige mensen zorgt voor minder ziekte en overlast. Er is genoeg ruimte voor iedereen.

12. Dubbele nationaliteit juridisch toestaan

In ons land wonen mensen uit allerlei landen. Vanwege de globalisering en interacties tussen meerdere groepen, wil LEF dubbele nationaliteiten toestaan. Ook Nederlandse burgers die in het verleden afstand hebben moeten doen van hun eigen eerste nationaliteit om Nederlander te worden, mogen na deze wetswijziging hun oorspronkelijke nationaliteit aanvragen.

13. Humanitaire visa verstrekken bij diplomatieke posten

De Middellandse Zee is een kerkhof van verloren mensenlevens. In Libië en Tunesië worden mensen gedropt in de woestijn of in slavernij gehouden. LEF wil dat migranten direct asiel kunnen aanvragen in hun eigen land. We mogen niet weggijken van deze humanitaire ramp.

14. Visumvrij reizen voor Surinamers

Surinamers moeten zonder discriminatie en visum naar Nederland kunnen reizen. Klaar.

* **Neemt u het volgende standpunt met een korreltje zout s.v.p.**

15. Het is tijd dat Wakanda eindelijk zijn technologie met de wereld deelt. Black Panther, we need you!

